

Son Real: garriga, aucells, la mar i pedres amb molta d'història

Per Rafel Mas

Començam la nostra caminada a les cases de Son Real, hermosa finca pública del terme municipal de Santa Margalida, que va ser declarada BIC (Bé d'interès cultural) pel seu gran interès arqueològic. De fet, tota la finca és un gran jaciment, ja que arreu hi ha restes arqueològiques. La passejada són uns 5 quilòmetres i, si bé una hora ens bastaria per fer tot el recorregut, a pas d'ornitòleg podem duplicar o triplicar el temps tranquil·lament.

Les tanques més immediates a les cases són excel·lents per a observar-hi esbarts de cadeneres (*Carduelis carduelis*) i passerells (*Carduelis cannabina*), que podrem veure sobretot els dies assolellats dels mesos d'hivern pasturant pel terra a la recerca de llavors i flors de lletsó. Les llobades i voreres de farratge són bons llocs on trobar-los. També a l'hivern hi són ben abundants els coa-roges (*Phoenicurus ochruros*) i els sordais (*Anthus pratensis*), els primers atalaia sobre terrossos i els segons pasturant entre els solcs de farratge. Les zones més pasturades per les ovelles mostren a l'hivern una verdor grisosa donada per les porrasses, i sobre els seus albons segur que no falla el traquet (*Saxicola torquatus*), guaitant a la recerca de petits insectes. Ens dirigim cap a la mar, i la proximitat a les solls dels porcs i galliners fa que hi siguin abundants els teuladers (*Passer domesticus*) i la bassa dels

porcs, avui en dia despoblada d'aquests animals de potó, fa les delícies de tords (*Turdus philomelos*), verderols (*Carduelis chloris*) i, si som afortunats i l'hivern és somerí, podem topar-nos-hi qualche exemplar de durbec (*Coccothraustes coccothraustes*) que hi vagi a beure.

Si seguim el camí aviat ens endinsam en un pinar espès i amb molt de sotabosc. És un bon lloc per descobrir l'estrident cant del menut passaforadí (*Troglodytes troglodytes*) i també hi sentirem els tac-tac giiic giiic dels busquerets de capell (*Sylvia atricapilla*) a l'hivern. De ben segur que tampoc ens hi fallen, si cercam amb paciència, els reietons (*Regulus ignicapilla*). Si es deixen veure, seran ben mals de seguir mentre cerquen minúsculs insectes entre els brots de pi, talment els ulls de bou (*Phylloscopus collybita*).

Les voreres del camí són plenes d'orquídies a finals d'hivern. A les darries de gener ja trobarem les primeres mosques grosses (*Himatoglossum robertianum*), a les quals seguiran les mosques negres (*Ophrys fusca*) i les mosques petites (*Ophrys bombyliflora*); més envant, dins el març apareixen les mosques vermelles (*Ophrys tenthredinifera*). Aquesta zona de garriga i pinar és molt bon lloc per topar-nos, a la primavera, amb les primeres tortugues mediterrànies (*Testudo*

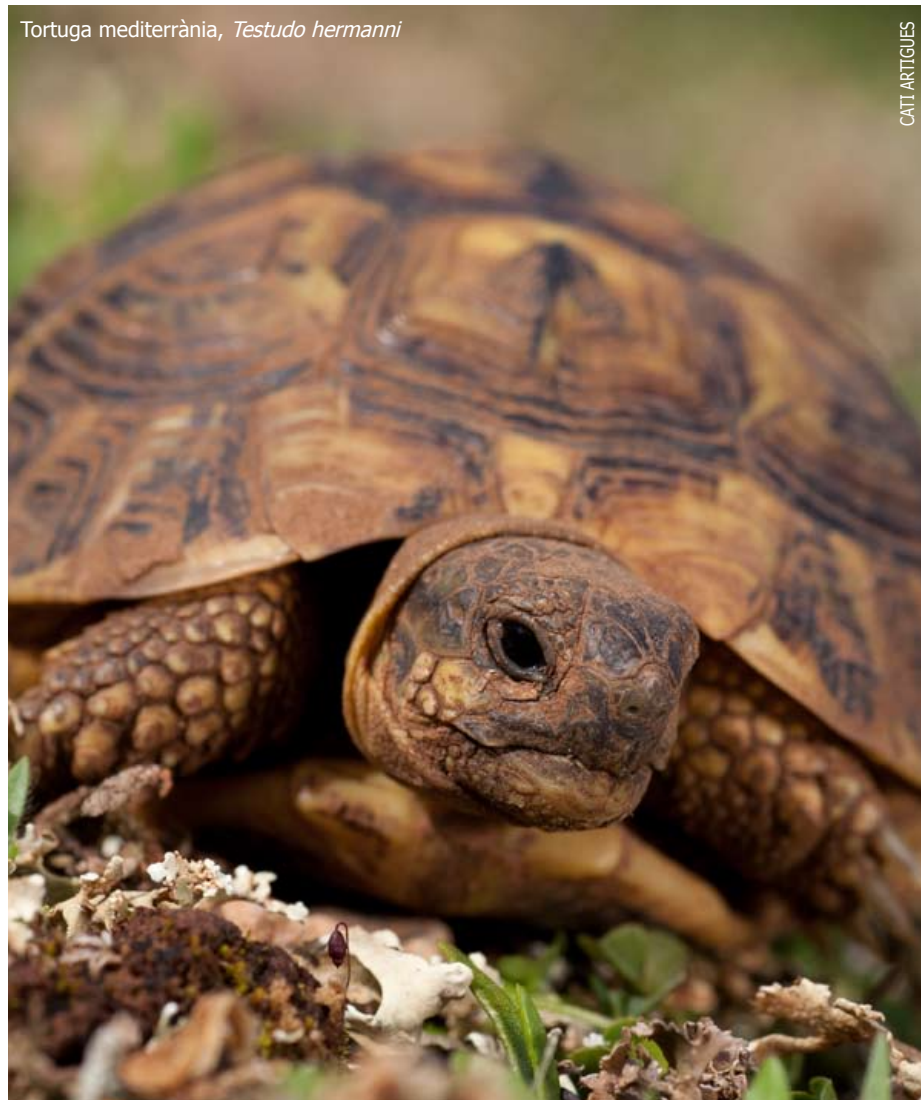
hermanni) que desperten de la seva letargia hivernal i segurament localitzarem travessant els camins. En aquesta època primaveral ens serà fàcil detectar els mascles de l'endèmic xòrrec (*Sylvia balearica*) cantant com a desesperats sobre els romanins o les mates. Durant l'hivern, a banda i banda del camí podem detectar també el cant del xalambri (*Prunella modularis*), tot i que possiblement sigui més mal de veure pel seu costum de moure's per dins la vegetació. Ens envolta una vegetació formada per redols de garriga baixa de romanins, mates i ullastres, alternada amb algunes taques de pins i algunes savines. Així com anam avançant i acostant-nos a la mar, arribam a una zona de pinar, amb arbres alts. És en aquest redol, si l'any és un any de molta emergència de xigales (*Cicada orni*), on podrem veure atipar-se'n grups de falcons de la reina (*Falco eleonora*). Aquest fenomen es dona entre els mesos de juny i juliol, abans de la cria dels falcons, moment en què mantenen una dieta més insectívora i els podem veure campejar per l'interior de l'illa. També és una bona zona per albirar el capxerigany (*Lanius senator*) que tampoc rebutja aquestes preses, tot i que són

una mica grosses per a ell. Els trencapinyons (*Loxia curvirostra*) també s'hi poden observar amb certa facilitat.

Si seguim pel camí arribam a la mar, aquí els pins són dels anomenats barraquers: arbres tombats, retorçats i retallats per la influència marina. Amb ells trobam un bosquet de savines (*Juniperus phoenicea*), que a l'hivern solen ser molt freqüentades per tords, i a vorera de mar tot un conjunt de petites plantes, típiques de dunes, de port baix i que aguanten estoiques la influència de la mar. Hi trobarem cards marins (*Eryngium maritimum*) i assutzenes d'arenal (*Pancratium maritimum*), trèvol femella (*Lotus cytisoides*) o lledània de platja (*Teucrium dunense*).

Som a davant sa Punta des Patró, un esperó rocós que s'endinsa a la mar. Aquesta plataforma de marès és un dels llocs preferits per a l'hivernada dels tiruril·los de cama negra (*Charadrius alexandrinus*), que de vegades s'hi concentren en nombres de 60-70 exemplars. I no és difícil veure-hi a l'hivern algun girapedres (*Arenaria interpres*). Just al seu costat hi trobam s'Illa des Porros, un petit illot amb un temple funerari talaiòtic gai-

rebé desaparegut per la força dels temporals. Si feim aquesta volta al final de la primavera-principi de l'estiu, veurem molt bé el perquè d'aquest topònim. Tant la vorera de la platja com l'illot estan tapissats d'alls porradells (*Allium ampeloprasum*) que amb les seves altes tiges i flors blanques i rosa formant una bolla atreuen multitud d'insectes, tot un espectacle. Sobre l'illot a l'hivern hi ha nombrosos exemplars de corb marí (*Phalacrocorax aristotelis*), corpatasses (*P. carbo*) i alguns exemplars de gavina corsa (*Larus audouinii*). Si caminam per la vorera en direcció a son Bauló (nord-oest) trobarem amb facilitat alguna parella de cucullada (*Galerida theklae*) a les zones arenoses. Durant tot l'any hi veurem el traquet vetllant insectes des de qualsevol branquilló. Entre els mesos d'abril i setembre podem observar a aquesta reconada la titina d'estiu (*Anthus campestris*) un aucell preciós i estilitzat de color arena que segurament es deixarà observar bé. En aquest punt també podem admirar una cova d'origen pretalaiòtic que durant el segle XVIII va ser emprada per fer vigilància marítima i, un poc més enllà, veurem un botador que ens condueix a un dels pocs dolmens coneguts a l'illa.

Tortuga mediterrània, *Testudo hermanni*

CAT ARTIGUES

Seguirem el nostre camí fins a arribar a la necròpoli de son Real, també coneguda per la Punta dels Fenicis. Aquesta necròpoli, un jaciment arqueològic d'importància extraordinària, va ser construïda durant el període talaiòtic, a l'edat del ferro i en aquest lloc es pensa que s'hi enterraven personatges de rang elevat d'aquella època. S'hi observen tombes en forma de petits talaiots i navetiformes i també hi ha tombes directament excavades a la roca. El tram rocós que hi ha entre sa Punta des Patró i la necròpoli ens pot donar a l'hivern, durant els mesos de gener i febrer, o al juliol, en el pas postnupcial, l'alegria de descobrir-hi un exemplar de curlera cantaire (*Numenius phaeopus*), ja que aquest limícola és molt costaner. Busquerets de cap negre (*Sylvia melanocephala*), coa-roges, traquets, passerells i ropits (*Erithacus rubecula*) pul·lularan per aquesta zona a l'hivern i ens mantindran ben distrets. Prop de la necròpoli trobarem un botador de fusta que supera un tancat de reixa i ens dirigeix cap a una pista de terra i grava. Seguirem aquest camí, que ens retornarà, travessant garriga baixa i matollar, cap al camí que ens dirigia a la mar. Aquesta zona és molt bona per a tornar a veure el xòrrec o busqueret coal·larg i, si param atenció, també hi podem observar el busqueret roig de coa llarga (*Sylvia undata*). El camí ens condueix còmodament cap al punt de partida i amb un no-res tornarem a ser a les cases de son Real, on donarem per acabada la passejada. •

TONI MUÑOZ

Necròpoli de son Real

Lliri blanc de marina, *Pancratium maritimum*

CAT ARTIGUES

CAT ARTIGUES